C/2025/6772

23.12.2025

EUROOPAN KESKUSPANKIN LAUSUNTO,

annettu 18 päivänä marraskuuta 2025,

ehdotuksesta yksinkertaistamispaketiksi, joka sisältää kohdennettuja muutoksia tiettyihin unionin talouden ohjausjärjestelmää koskeviin sääntöihin

(CON/2025/37)

(C/2025/6772)

Johdanto ja oikeusperusta

Euroopan keskuspankki (EKP) vastaanotti 17 päivänä lokakuuta 2025 Euroopan unionin neuvostolta ja 22 päivänä lokakuuta Euroopan parlamentilta pyynnön antaa lausunto a) ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1173/2011 ja (EU) N:o 473/2013 muuttamisesta niiden yhdenmukaistamiseksi EU:n talouden ohjausjärjestelmän kanssa ja kyseisen ohjausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ([1]) (jäljempänä 'asetusehdotus asetusten (EU) N:o 1173/2011 ja (EU) N:o 473/2013 muuttamisesta') ja b) ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 472/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnasta ([2]) (jäljempänä 'asetusehdotus asetuksen (EU) N:o 472/2013 muuttamisesta').

Lisäksi EKP vastaanotti 17 päivänä lokakuuta 2025 Euroopan unionin neuvostolta pyynnön antaa lausunto ehdotuksesta neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 332/2002 muuttamisesta rahoitusjärjestelyjen ja hajautetun rahoitusstrategian käytön osalta ([3]) (jäljempänä 'asetusehdotus asetuksen (EY) N:o 332/2002 muuttamisesta' ja 'asetusehdotukset' yhdessä asetusten (EU) N:o 1173/2011 ja (EU) N:o 473/2013 muuttamista koskevan asetusehdotuksen ja asetuksen (EU) N:o 472/2013 muuttamista koskevan asetusehdotuksen kanssa).

EKP:n toimivalta antaa lausunto perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 4 kohtaan ja 282 artiklan 5 kohtaan, koska ehdotetuilla asetuksilla on merkitystä mainitun sopimuksen 127 artiklan 1 kohdassa ja 282 artiklan 2 kohdassa sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 2 artiklassa tarkoitetun Euroopan keskuspankkijärjestelmän keskeisen tavoitteen eli hintavakauden säilyttämisen kannalta. Tämän lausunnon on antanut EKP:n neuvosto Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 17.5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

1. Yleiset huomiot

1.1 EKP suhtautuu myönteisesti ehdotettuihin asetuksiin, joihin sisältyy tarpeellisia ja kohdennettuja muutoksia tiettyihin erityisesti euroaluetta koskeviin unionin talouden ohjausjärjestelmän sääntöihin. Näiden muutosten tarkoituksena on varmistaa, että nämä säännöt ovat linjassa huhtikuussa 2024 hyväksytyn, unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevan kattavan uudistuksen kanssa ([4]). Ehdotettuihin asetuksiin sisältyviä euroaluetta koskevia unionin talouden ohjausjärjestelmän osatekijöitä ei ollut sisällytetty tähän kattavaan uudistukseen, minkä vuoksi niitä olisi muutettava vastaavasti. Ehdotetuilla asetuksilla pyritään myös keventämään jäsenvaltioiden raportointivaatimuksia muun muassa siten, että karsitaan tietyissä tapauksissa päällekkäistä raportointia.

([1]) COM(2025) 591 final.
([2]) COM(2025) 593 final.
([3]) COM(2025) 595 final.
([4]) Uudistukseen kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj), neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.

1.2 Ehdotettuihin asetuksiin sisältyy muun muassa seuraavia muutoksia, joilla varmistetaan yhdenmukaisuus suhteessa vuoden 2024 uudistukseen: a) talousarviosuunnitelmien seurantaa ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisten alijäämien korjaamista koskevat yhteiset säännökset, b) talouden ohjausjärjestelmää koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisestä johtuvat seuraamukset euroalueen jäsenvaltioille ja c) säännökset rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien tai rahoitustukea saavien euroalueen jäsenvaltioiden tiukennetusta valvonnasta ja ohjelman jälkeisestä valvonnasta. Sääntöjen saattaminen yhdenmukaisiksi vahvistaa osaltaan unionin talouden ohjausjärjestelmää. Kuten EKP:n kyseisestä uudistuksesta antamassa lausunnossa jo todettiin, vankat unionin puitteet talous- ja finanssipolitiikan koordinoinnille ja valvonnalle ovat perustavanlaatuisella ja keskeisellä tavalla unionin, jäsenvaltioiden ja erityisesti euroalueen edun mukaisia ([5]).

1.3 Menettelyjen ja raportointivelvoitteiden selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen ehdotettujen asetusten mukaisesti parantaa myös talouden ja julkisen talouden valvonnan tehokkuutta ja vähentää jäsenvaltioiden raportointitaakkaa.

1.4 Erityisesti tiukennetun valvonnan osalta EKP on tyytyväinen selvennykseen, jonka mukaan sen soveltaminen ennalta varautuvaa rahoitustukea saavaan euroalueen jäsenvaltioon liittyy nimenomaisesti sellaiseen ennalta varautuvaan rahoitustukeen, joka edellyttää jäsenvaltiolta uusia toimenpiteitä. Näin olisi riippumatta siitä, myönnetäänkö ennalta varautuvaa rahoitustukea Euroopan vakausmekanismin (EVM) laajennettuihin ehtoihin perustuvana luottona, johon itsessään sisältyy tällainen vaatimus uusien toimenpiteiden hyväksymisestä, vai jostakin muusta ennalta varautuvan rahoitustuen välineestä ([6]). Tällä selvennyksellä suljetaan tiukennetun valvonnan soveltamisalan ulkopuolelle ne euroalueen jäsenvaltiot, jotka saavat sellaista ennalta varautuvaa rahoitustukea, joka ei edellytä uusia toimenpiteitä. Lisäksi komissio arvioi mahdollisten tulevien EVM:n ennalta varautuvan rahoitustuen välineiden osalta, onko tiukennetun valvonnan soveltaminen viime kädessä perusteltua. EKP on tyytyväinen siihen, että tiukennetun valvonnan soveltaminen tai soveltamatta jättäminen ennalta varautuvaa rahoitustukea saaviin euroalueen jäsenvaltioihin on tällä tavoin systematisoitu. EKP on myös tyytyväinen siihen, että ehdotetuissa asetuksissa selvennetään ohjelman jälkeisen valvonnan tavoite ja soveltamisala sekä sujuvoitetaan sitä, säilyttäen kuitenkin takaisinmaksuun liittyvien riskien tehokkaan arvioinnin.

1.5 Lopuksi todetaan, että ehdotetuilla asetuksilla myös yhdenmukaistetaan maksutasevaikeuksissa oleville euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioille annettavan unionin rahoitustuen taustalla olevat rahoitusjärjestelyt suhteessa tällä hetkellä voimassa olevaan unionin hajautettuun rahoitusstrategiaan, mitä EKP myös pitää myönteisenä.

2. **Erityiset huomiot**

2.1 *Asetusehdotus asetusten (EU) N:o 1173/2011 ja (EU) N:o 473/2013 muuttamisesta*

EKP suhtautuu myönteisesti asetuksia (EU) N:o 1173/2011 ja (EU) N:o 473/2013 koskeviin ehdotettuihin muutoksiin, koska niillä pyritään varmistamaan näiden asetusten yhdenmukaisuus suhteessa unionin uudistetun talouden ohjausjärjestelmän säännöksiin sekä sen yleiseen logiikkaan ja lähestymistapaan. Yhdenmukaisuuden varmistaminen niiden eri asetusten välillä, jotka muodostavat Unionin talouden ohjausjärjestelmän, lisää selkeyttä ja avoimuutta, mikä on ratkaisevan tärkeää uudistetun järjestelmän tehokkaan täytäntöönpanon kannalta.

2.2 *Asetusehdotus asetuksen (EU) N:o 472/2013 muuttamisesta*

2.2.1 Kuten kohdassa 1.4 todetaan, EKP suhtautuu myönteisesti selvennyksiin, jotka koskevat asetukseen (EU) N:o 472/2013 ehdotettuja muutoksia. Johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan jäsenvaltio, joka saa yhdeltä tai useammalta muulta jäsenvaltiolta tai kolmannelta maalta, Euroopan rahoituksenvakautusmekanismilta, EVM:ltä tai muulta asiaankuuluvalta kansainväliseltä rahoituslaitokselta, kuten Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF), sellaista ennalta varautuvaa rahoitustukea, joka edellyttää uusien toimenpiteiden hyväksymistä, olisi asetettava tiukennetun valvonnan kohteeksi, myös siinä tapauksessa, ettei kyseistä rahoitustukea ole vielä nostettu.

([5]) Ks. ehdotuksesta unionin talouspolitiikan ohjausjärjestelmän uudistamisesta 5 päivänä heinäkuuta 2023 annetun Euroopan keskuspankin lausunnon CON/2023/20 (EUVL C 290, 18.8.2023, s. 17) yleiset huomiot. Kaikki EKP:n lausunnot julkaistaan EUR-Lexissä.

([6]) Ks. asetuksen (EU) N:o 472/2013 muuttamista koskevan ehdotetun asetuksen johdanto-osan 8 perustelukappale.

Perustelukappaleessa selvennetään myös, että laajennettuihin ehtoihin perustuva EVM:n luotto edellyttää tällaisia uusia toimenpiteitä, ja näin ollen tällaista ennalta varautuvaa rahoitustukea saava jäsenvaltio olisi asetettava tiukennetun valvonnan kohteeksi. Lopuksi johdanto-osan 8 kappaleessa selvennetään, että uusien EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun välineiden osalta komission olisi arvioitava tapauskohtaisesti, onko tällaisia uuteen välineeseen liittyviä uusia toimenpiteitä otettu käyttöön kyseisessä tapauksessa ja antaako tällainen jäsenvaltion saama rahoitustuki näin ollen aihetta soveltaa tiukennettua valvontaa.

2.2.2 Kuten kohdassa 1.4 todetaan, EKP on tyytyväinen myös siihen, että asetuksen (EU) N:o 472/2013 14 artiklaan on ehdotettu lisättäväksi säännös, jossa selvennetään ohjelman jälkeisen valvonnan tavoitetta ja soveltamisalaa siten, että komissio seuraa ja arvioi a) asianomaisen jäsenvaltion kykyä maksaa takaisin saatu rahoitustuki ottaen huomioon sen taloustilanne, julkisen talouden tilanne ja rahoitustilanne; b) makrotalouden sopeutusohjelmaan sisältyvien tai saadun ennalta varautuvan rahoitustuen ehdoksi asetettujen uudistusten toteuttamista; ja c) tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin, joilla lievennetään riskejä, jotka liittyvät asianomaisen jäsenvaltion kykyyn maksaa saatu rahoitustuki takaisin ([7]). Pääsääntönä on, että myös jatkossa komissio yhdessä EKP:n kanssa antaa kuuden kuukauden välein tarkastuskäyntien perusteella laaditun arviointinsa tiedoksi Euroopan parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle, talous- ja rahoituskomitealle ja asianomaisen jäsenvaltion parlamentille.

2.2.3 EKP suhtautuu myönteisesti myös siihen, että asetuksen (EU) N:o 472/2013 14 artiklaan ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka nojalla komissio voi viiden vuoden kuluttua keskeyttää ohjelman jälkeisen valvonnan soveltamisen viiden vuoden ajaksi sellaisen erityisarvioinnin perusteella, jonka komissio laatii kyseisen jäsenvaltion kyvystä maksaa takaisin saatu rahoitustuki ja jossa komission on otettava huomioon tietyt uudessa säännöksessä täsmennetyt olosuhteet ([8]). EKP toteaa, että sen ei odoteta toimivan yhteistyössä komission kanssa arvioinnin tiedoksi antamisen tai ohjelman jälkeisen valvonnan keskeyttämistä koskevan päätöksen tekemisen yhteydessä. Asiaankuuluvat tarkastuskäynnit toteutetaan kuitenkin yhteistyössä EKP:n kanssa vastaavasti kuin ohjelman jälkeiset tarkastuskäynnit.

2.2.4 Neuvoston asetusta (EU) N:o 1024/2013 ([9]) (jäljempänä ’YVM-asetus’) ei ollut vielä annettu silloin, kun asetuksen (EU) N:o 472/2013 antamiseen johtanut komission ehdotus julkaistiin. Lisäksi kyseistä komission ehdotusta koskeva EKP:n lausunto ([10]) annettiin 7.3.2012 eli hyvissä ajoin ennen YVM-asetuksen viimeistelyä ja ennen kuin EKP ryhtyi hoitamaan sille YVM-asetuksella annettuja tehtäviä 4 päivänä marraskuuta 2014. EKP on tyytyväinen siihen, että ehdotetussa asetuksessa viitataan nimenomaisesti vuorovaikutukseen, joka liittyy yhtäältä YVM-asetukseen ja toisaalta EKP:n ja asiaankuuluvien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten rooleihin valvojina asetuksen (EU) N:o 472/2013 3 artiklan 3 kohdan mukaisen tiukennetun valvonnan osalta ([11]).

2.3 *Asetusehdotus asetuksen (EY) N:o 332/2002 muuttamisesta*

2.3.1 EKP suhtautuu myönteisesti asetuksen (EY) N:o 332/2002 muuttamista koskevaan asetusehdotukseen, jolla pyritään yksinkertaistamaan euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden maksutasetta koskevia rahoitusjärjestelyjä ja lisäämään niiden tehokkuutta ja kustannustehokkuutta.

([7]) Ks. asetukseen (EU) N:o 472/2013 ehdotettujen muutosten 1 artiklan 9 kohdan b alakohta, jolla asetuksen (EU) N:o 472/2013 14 artiklaan lisättäisiin uusi 1 a kohta.

([8]) Ks. asetukseen (EU) N:o 472/2013 ehdotettujen muutosten 1 artiklan 9 kohdan d alakohta, jolla asetuksen (EU) N:o 472/2013 14 artiklaan lisättäisiin uusi 2 a artikla.

([9]) Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1024/oj).

([10]) Ks. euroalueen talouspolitiikan ohjausjärjestelmän vahvistamisesta 7 päivänä maaliskuuta 2012 annettu Euroopan keskuspankin lausunto CON/2012/18 (EUVL C 141, 17.5.2012, s. 7).

([11]) EKP toteaa, että asetuksen (EU) N:o 472/2013 7 artiklan 4 kohdassa (ohjelman aikainen valvonta) ja 14 artiklan 2 kohdassa (ohjelman jälkeinen valvonta) olisi asetukseen (EU) No 472/2013 ehdotettujen muutosten jälkeen ristiviittaus 3 artiklan 3 kohtaan.

2.3.2 Unionin rahoitusmenetelmä perustuu tällä hetkellä back-to-back-rahoitukseen, jossa komissio toteuttaa markkinatoimia kunkin lainaustilanteen vaatimusten perusteella. Toisin sanoen jokainen komission toteuttama lainanottotoimi liittyy suoraan maksutarpeeseen. Asetusehdotuksessa asetuksen (EY) N:o 332/2002 muuttamisesta muutetaan järjestelyn rahoitusmenetelmää hajautetun rahoitusstrategian suuntaan ja yhdenmukaistetaan se tällä hetkellä käytössä olevan komission yhtenäisen hajautetun rahoitusstrategian kanssa.

Tehty Frankfurt am Mainissa 18 päivänä marraskuuta 2025.

EKP:n puheenjohtaja
Christine LAGARDE